

- 5. JUN. 1926

LÓRÁNT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek

KÖNIG & RAYER OMARE

VI.
 6. SZ. 1926.
 11. 7

Egyszer volt...

ST. O. IOSIF verses meséjének bekezdése. — Magyarba átültette Dr. SZEREMLEY ÁKOS.

Mi hosszúak s szépek a téli esték!
Sikong a kéményekben künn a szél,
Nő a vihar, mind hányja-veti testét,
Rak és simit s az egész föld fehér.
Nannyó is ma guzsallyát rendbehozza,
Kezdi a táncát az orsó s beszél.
A gyermekek alig veszik nesztét,
Nannyóka – szólnak – mondjon egy mesét!

Pattog a tűz, melegszik a kemence,
Árnyfolt szaladgál le s fel a fa on,
Összébb simulva az unokák rendje
S rajtuk – körötük édes nyugalom.
Az orsó már belekezd a beszédbe,
Játszik arany sugar a fonalon.
Egyre forog, leszáll és vissza perdül,
Nannyóka fon s a körben drága csend ül.

Hallgatva ott, mint elmerült magába!
Szent arca, nézzed, és a kis szemek
Mi szenvedéstől és tiszta ruhája
Mi régies szépségtől fénylenek!
Egész valója titkokkal beírva,
Mint másvilágból való üzenet.
Szót fojtva nézik önfeledten . . .
Megérzi tán, hogy im' most összerezzen?

És szól, beszéde szin pompás selyem:
»Volt egyszer, volt... túl völgyön és hegyen...«

(Fogarás)

A kötőrő.

Angolból: dr. VAJDA ISTVÁN.

A kötőrő ott állt az út szélén és zuzta a köveket. Forrón sütötte a nap a hátát, haját tépte a goromba szél, áztatta a hideg eső, de ő csak ott ült és dolgozott, napkeltétől napnyugtáig. Hidegben, melegben, jó időben, rossz időben . . .

Kezét megsebezték a kövek, szemét elvakította a fehér út. A jövő-menő emberek egy-egy szórakozott pillantást vetettek reá, a szekerek felverték az út porát és a por beleperte kezét, ruháját. Nagyon fáradt volt. Sokszor szeretne volna mondani a napnak: Bujj el. A szélnek: Nyugodj már. Az esőnek: Szünj meg. De egyik sem hallgatott volna rá.

Egy napon halálosan fáradt volt már és vágyódva kiáltott fel:

— Oh, ha én lennék a nap!

És lám, csoda történt! A kötőrő nappá

változott. Ő lett a fényes tányér fenn az égen, melegített, perzselt, érintésére kinyílt a virág és megérett a gyümölcs.

Fénylett, fénylett fent a kék égen.

Milyen boldogság volt fent állani az ég közepén és égni, világítani, melegíteni!

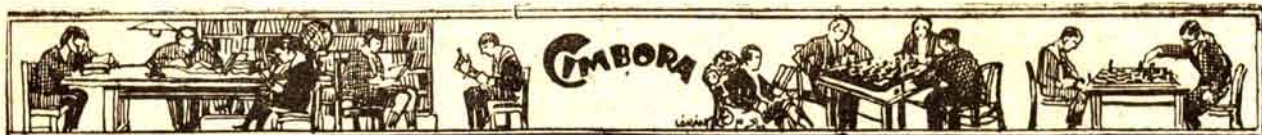
De lassanként elfáradt a kötőrő odafent. Mindig csak állt, állt, nem mozdulhatott sem jobbra, sem balra. Nem tehetett mást, csak melegítette a növényeket, állatokat és az embereket. Mindig csak égett.

Alatta szállottak a fellegek. Fényesek, fehérek és szeszélyesek voltak. Milyen jól lehet szállni így, cél és kötelességek nélkül! Boldogok a felhők!

És egy napon a kötőrő, aki nagyon megmegunta már nap-mivoltát, így sóhajtott fel:

— Bárcsak felhő lehetnék!

És rögtön teljesedett a kívánsága. Felhő lett belőle. Részegen a boldogságtól, szállt a felhő a hegyek, bércek felett. Leereszkedett, megint felszállt, néha nagy várkastélynak látszott, néha vágató lónak, majd óriási hajóvá változott. Egyszer azonban jött a szél, megragadta, jobbra-ba'ra rángatta, cibálta, lökdöste erre-arra. Már halálosan fáradt volt, szeretett volna megpihenni végre, de a szél csak hajtotta maga előtt.

Ekkor így szólt a kötőrő, akiből felhő lett:

— Oh, ha szél lehetnék!

És azonnal szél lett belőle.

Milyen gyönyörűség volt száguldozni, rohanni. Kergetni a fellegeket, tépázni a fák galyait. Bajt csinálni és aztán elfutni... örökre. De egyszer csak utját állta a hegy. A hegy erősebb volt a szélnél. Megtört rajta ereje. Hiába rázta, hiába cibálta, csak nem mozdult. Állt rendületlenül és kikapagta az erőlködő szelet.

A kötőrő, aki most már szellé változott, elkieseredésében így kiáltott fel:

— Hegy szeretnék lenni!

S csodák-csodája, ez a kívánsága sem maradt teljesítetlenül. Ott állt egyenesen, csucs majdnem az eget karcolta és se nap, se szél, se felhő nem árthatott neki.

Nagyon boldog volt.

De egy napon furcsa fájdalmat érzett a gyomrában. Valami éles vassal kapargatott ott benn. Eleinte alig érezte a fájdalmat, de lassanként mind jobban erősödött. Mintha mindig többen és többen kaparták volna. A vágás napról-napra nőtt és a hegy nagyon szenvedett. A bányászok kegyetlenül furták a hegyet.

Akkor a kötőrő, aki most már hogy volt, fájdalmasan kiáltott fel:

— Azok között szeretnék lenni, akik most bántanak engem!

Most már bányász lett belőle. Kicsi volt, de erős és kemény munkájával győzött a hegyen.

Ez volt csak dicsőség! Győzedelmeskedni a hatalmas hegy felett! De ezért a dicsőséget keményen kellett dolgozni és verejtékes munka hozta meg csak a mindennapi kenyeret.

Lent a völgyben pedig a hosszú fehér út mellett ültek a kötőrők és zúzták a követ.

— Jó nekik! — sóhajtott a fáradt bányász. Mégis csak jobb volna közöttük lenni!

És a kötőrő ott találta magát, a fehér út mentén, a kőhalom mellett és kerges kezében a kalapáccsal lassan tördelte a köveket.

(Szalmár.)

Három légy egy csapásra.

Apró unokáinak elmeséli ELEK NAGYAPÓ.

Volt egyszer egy király, aki igen szerette a sakkjátékot. Nemcsak szerette, de mestere is volt annak. Rendszerint udvarmesterével játszott, s mindig ő győzött, nem mintha az udvarmester kedvezett volna a királynak, de hát ami igaz: igaz — a király sokkal jobb játékos volt. No, azt ugyan ne csudáljátok, ha már az udvarmester is szerette volna megnyerni a játékot. Egyszer aztán mi történt? Az történt, hogy játék közben éke'ea láрма hallatszott be az utcáról, a király az ablakhoz szaladt, az udvarmester pedig nagy hirtelen a király figurái közül egyet félretett. Mikor aztán folytatták a játékot, a király nem vette észre a csalafintaságot s a játékot elvesztette.

Bosszus volt a király, sehogy sem értette

a do'got, de semmit sem szólt, csak amikor magára maradt, újra kezdte a játékot magában. Rájött, hogy csalt az udvarmester. Elcsent egyet a figurák közül, amiatt vesztette el a játékot.

— No, megállj, mondta magában a király, meg'akolsz te ezért.

Amint éppen azon gondolkozott volna, hogyan szégyenítse meg az udvarmesterét, kinézett az ablakon s az utcán megpillantott két csavargót. Mindkettőnek zsák volt a hátán. Mindjárt látta a király, hogy rosszban jár a két csavargó, nosza, mit gondolt, mit nem, levetette fényes királyi ruháját, rongyos ruhát öltött magára, aztán leszaladt az utcára s megszólította a csavargókat.

— Akartok-e sok pénzt szerezni?

Bezzeg, hogy akartak. Azzal elmondta a csavargóknak, hogy megszerezte a király kincses kamarájának a kulcsát, de egymaga nem mer vállalkozni a lopásra, álljanak össze hárman, elkalauzolja őket, aztán osztozzanak meg a lopott kincsen.

A csavargók szívesen szegődtek hozzá, besurrantak a palotába, s a király egyenesen a kincses kamarába vezette őket. Mi tenger arany, ezüst, gyémánt volt ott! Csakugy káprázott a szemök a szertelen ragyogástól. Egy szempillantás alatt megtelt a két zsák, a király pedig, amíg a csavargók a zsákot töltötték, rájuk zárta az ajtót, aztán egy másik ajtón kisurrant, azt is rájuk zárta, nagy hirtelen felvette a királyi ruháját, szólott a katonáinak, hogy állják el a kincses kamara ajtaját, mert tolvajok vannak ott. Amikor ez megtörtént, egybehívatta a minisztereit, hívatta az udvarmestert és mondá nekik:

— Mondjátok meg nekem, mit érdemel az, aki meglopja a királyt?

Hej, szegény udvarmester, a hideg is kirázta erre a kérdésre! Egész nap bántotta a lelkiismeret az elcsent sakkfigura miatt - s bezzeg nem is gondolt másra: bizonyosan rájött a király az ő tolvajságára. Egyszerre csak térdre esett a király előtt:

— Felséges királyom, irgalom szegény bűnös fejemnek. Megvallom, hogy a te sakkfiguráid közül egyet félretettem, amíg te az ablakon kinéztél s amiatt vesztetted el a játékot.

Nagyot kacagot a király, de akkorát, hogy csenget belé a palota.

— Ugyan, ugyan, mit gondolsz, kedves szolgám, hiszen én már el is felejtettem a te csínyedet. Nem miattad hívtam össze a minisztereket. A kincstárban csakugyan ott van két tolvaj, ezekre kell ítéletet mondanotok.

Szóval, a bölcs király egy csapásra két legyet, akarom mondani: hármat ütött. Az udvarmester önként bevallotta bűnét (hiszen épen ezt akarta a király: s két tolvajt is fogott egyuttal).

Igy volt, mese volt. Aki nem hiszi járjon utána.

(Kisbaczon.)

FEKETE EMMA

III. g. o. l.

Táncpróba.

Fekete Emma (M.-sziget) pályaműve a Cimbora múlt évi pályázatán.

Hugocskám emlékkönyvébe.

Irtta: KRÜZSELY ERZSÉBET.

Legyen boldogságod,
Legyen vidám kedved
Egész életedben,
S ha talán bú ér is:
Ne soká ragyogjon
A könny a szemedben!

Találj sok mosolygós,
Aranyfényben ringó,
Ezerszirmu rétre,
S járj mindég pihenni
A legkedvesebbhez:
Jó anyád ölébe!

(Máramarossziget.)

Losoncon.

Már jó magasan állott a szeptemberi nap, amikor Filó uram nagy kényelmesen felkészült az utra. Most már nem kell sietniök. Idáig nem jön el a török. Salgó, Fülek, Gács, Kékkő-vára elég biztositékot adott megszállás ellen. Losonc alig három óra járás már ide. Ebéd-időre otthon lesznek! Megnyugodott, szinte vidámult szívvvel indultak utnak. Filó uram jókedvűen magyarázta a látnivalókat. Bálint meg Péter érdeklődve hallgatták a gyolcsos szavait.

— Jobbra, az a magas hegy — a Karancs, Losoncról is jól lehet látni. Attól balra az a kis kéklő csucs Fülek vára. Koháry ott a kapitány. Arra északra vannak az osztróvszki hegyek. A divényi vár. Balkéz felé fekszik a gácsi vár. Mindjárt meglátjuk. Ni, az a folyó ott az Ipoly. Hamis egy víz az. Ugy-e, most milyen kicsiny? Mint valami patak. De bezzeg tavasszal! Amikor a kriványi hegyekről lezuhan a víz a megolvadt hófömegekből, olyan az Ipoly, mint a tenger. Ez a hosszú völgy mind tele van piszkos sárga vízzel. Az az ut is, ahol járunk, víz alatt van. Az okos palócok jegenyefákkal ültették tele az ut mentét. Ez állja a vizet és mutatja, merre vezet az ut.

Rap falujához értek. Alatta kanyargott az Ipoly. Hosszu fahid vezetett át rajta. Alig győzték a végét várni. Az Ipolyon túl az ut dombra vezetett föl. Innét várost láttak, még jó messzire, egy erdővel koszoruzott dombor aljában.

— Az ott Losonc! — kiáltott Filó uram. Misó is rágyújtott egy harci dalra. A Vigyázz kutya leugrott a kocsiról, bolondul ugatni kezdett és buzgón üldözőbe vette a verebeket.

Csakhamar elérték Tugárt, Losonc testvér városát. Vidáman hajtottak végig a város utcáin. Amerre csak a szekerük zörgött, kinyíltak az ablakok. Emberek futottak ki a kapukon, megállították a szekeret, kérdezték, hozott-e levelet vagy üzenetet számukra? Filó uram türelmesen keresgélte elő a leveleket a leveles tarisznyából és átadta azokat a gazdájuknak. Elmesélte Budavár gyászos elestét is és a közeledő török veszedelmet. Egész csoportok

vették körül Filó uram kocsiját, aki nem győzte elismételni a rettenetes újságot. Az asszonyok sirva fakadtak, a férfiak haragosan rázták az öklüket. Sokan menekülésre gondoltak, de Filó uram mindenkit megnyugtatott, hogy a török Hatvanban talán megállapodik és a Mátrán nem jön át nagyobb sereggel.

Amikor a Tugár patak hidján áthaladtak, a kocsi lefordult a patak mellett és egy szép ház előtt állapodott meg. A házból csinos fiatal asszony futott ki, a karján kis gyerek tárta ki repesve karját Filó uram felé.

— Zsuzska lelkem! Zsiga fiam! — kiáltott Filó ur s majd megfojtotta ölelésével rég nem látott kedveseit. Aztan betessékeltte vendégeit a házba s hamarosan ebédet főzetett számukra.

A jó ebéd után Filó uram ajánkozott, hogy bevezeti a vendégeket a városba és szállásról gondoskodik. Alig kérdezősködtek itt-ott szállás után, Süket uramék hamarosan egy özvegy asszonyra találtak, aki hajlandó volt a házát bérbeadni egész esztendőre öt aranyért. A házban két szobát kaptak Süketék, kis konyhát, még egy kis konyhakertet is, amelyet tavasszal munkába vehet majd Krisztinka asszony.

Most már Bálintéknak kerestek szállást. Egy-kettőre találtak Dávid Mihály tímármesternél egy szép »diák-kamarát«. Dávid uram özvegy ember. Két fia halt el szegénynek. Mindig siratja őket. Azért tart diák-kamarát, mert szereti a diákokat. Az ő kamarás diákjai pótolják a fiait. Azokra pazarolja a szeretetét. No meg tizenöt esztendő s lányára — Marikára, aki a háztartását vezeti. Különben gazdag ember. A cserző vargák céhmestere, aki nem szorul arra, hogy diákot tartson. Ez az ő egyetlen öröme a lányan kívül, aki bizony rá is szolgál az apja szeretetére.

Amint Bálintra nézett, elhomályosodott a szeme és megölelte. — Már megbocsásson az urfi, dehát az ilyen magamfajta öreg szereti a fiatalságot. Kerüljenek beljebb.

Szép hűvös szobába tessékeltte őket. Minden ragyogott a tisztaságtól. Az ablakok nagyok voltak és nem olajos papirossal vagy

vékony kutyabőrrel voltak beragasztva, hanem ólomkarikákba foglalt üveggel voltak bevonva, ami bizony ritka dolog. A falon fametszésű képek, szépen keretezve. »Az utolsó ítélet«, »Krisztus az olajfák hegyén«, »Mátyás és Holubár«.

Filó uram előadta jövetelük okát. Dávid uram türelemmel hallgatta meg szándékukat.

— Igaz, uram. Van kamarám. Üres is. Tetszik a két legény személye is. Én hát szívesen látom, ha az én házamba jönnek. A fizetés egy diák után 60 dénár egy hónapra, vagy két mérő buza. Mindegy, akár pénzben, akár buzában lesz a szolgáltság. Ezenkívül egy esztendőre két öl fa ára, a tüzelés pótlására.

— No kedves céhmester uram, kegyelmed bizony ráfizet a diáktartásra. De nekem mindegy. Ime, én ötszáz aranyat számolok le a kezéhez. Tudja meg, hogy kétezer aranyat teszek le holnap Bálint urfi nevére Stefanidesz ötvösmesternél. Az haszonnal forgassa az urfi javára. Mint fiaival, úgy bánjon az urfival és Péter diákkal. A pénzt ne sajnálja. Ruházza, gondozza őket!

— Kedvemre beszél, Filó uram. Nem keresem a pénzt. Az az urfié. Én hát majd költeni fogom rá, hogy minden úgy meglegyen, mintha odahaza lenne.

— Köszönöm, mester uram. — szólt Bálint és könnyet morzsolt szét. Ugyis ki tudja, van-e még otthonom? Talán az apám sem él már azóta.

Mindnyájan elszomorodtak. Filó uram megszólalt.

— Félre gonddal, buval. Uj életet kezd az urji. Föl a fejjel! Az az egy bizonyos, hogy Dávid uramnál ot honra talált. Elég ennyi is azután, amit az utolsó négy nap alatt megéltünk. Moderáljuk magunkat! Kutyamája!

Filó uram fölállott.

— No én most elköszönök. A jövő hónap elején utra kelek. Megyek föl, Bártfára, gyölesért.

Közbe ejtem Kékkő várát. Ott lerakom Szilasy ur gyapjus zsákjait. Majd irást hozok ró'a Almásy Lőrinc várkapitánytól.

Bálint megölelte és meg nem állta, hogy meg ne csókolja a gyöcsös macskabajuszat. Ez igen jól esett a derék kalmárnak.

— Jól van. Jól. Én megtettem, amit tettem.

Filó uram elment. Dávid mester egész a kapuig kísérte. Amikor visszajött, beszólt a szomszéd szobába.

— Marika! Jer elő, galambom! Vendégeket kaptunk.

Nyulánk, fiatal lány lépett a szobába. A haja gesztenyeszínű, a bal arcán piciny lencse volt. Az sem állott rosszul neki. A haja két fonatban hullott le a derekáig. Csinos szerb vászon melleskét viselt, buggyos ujjal. Szépen himzett kötényke volt a derekára kötve. A szoknyácskája tarka virágos olajos karton volt. Fehér harisnya és pillangós cipőcske egészítette ki az öltözetét.

Bálint fölállott, a lányka elé ment. A kezét nyújtotta. Marika egy kissé elpirult.

— Jó napot, hugom.

— Is'en hozta. Kinek tiszteljem, urfi?

— He hívjon urfinak. Bálint a nevem. Ez pedig Péter, tanuló társam. A losonci kollegiumba jöttünk tanulni és erre az időre a kegyelmetek kamarásai leszünk.

— Készen van a kamara. Jöjjenek. Elvezetem kegyelmeteket oda. El is foglalhatják.

Bálint és Péter követték Marikát. Egy zárt folyosón mentek végig és a ház végében egy keletre néző szobát nyitott föl. A szoba elég tágas, boltíves helyiség volt. Az ablak alatt elég mélyen, a Tugár patak csörgött. Libák uszkáltak benne. Lejjebb az udvar folytatásában vig dalolással dolgoztak a timár legények. A patakon túl már Losonc volt. A patak választotta el a két várost egymástól. A Dávidék házatól lefelé erős kőhid állott, kőszlopos vaskorlátta. A Tugár patak különben végig, timárok házaival volt szegve. A timárok hosszú sorával szemben, a Varga-utcában, minden házban varga lakott. Csizma-, topán-, meg sarukészítő. Hiszen innen kapta a nevét is.

A patak tuloldalán laktak a gyolcsosok, posztósok, kelmefestők, meg a szabók. Ha Bálint kihajolt, láthatta Filó uram házat is. Süket uram is ebben az utcában kapott szállást egy szűrszabó özvegyénél.

Marika mosolyogva nézett Bálintra.

— Nos, Bálint, hogyan tetszik itt nálunk?

— Még nem voltam eddig soha városban. Különös egy kissé ez a sok ember, aki az utcán jár-keel és dolgozik. De azt gondolom, hogy hamar megbarátkozom a hellyel. Az emberek nem rosszak és ez a legfőbb dolog.

Péter egy-kettőre elhelyezkedett. Látszott

rajta, hogy hasznos akar lenni Bálint körül. Marikával rendezkedni kezdett a szobában, mi helyt Misó megérkezett három nagy ládával, amelyek telve voltak hasznos ruhaneművel, könyvekkel. Marika beszólította Hankát, a gyetvai tót cselédeányt is, hogy segítsen. Égett a munka a keze alatt. Csinosan elrakta a ruhát, a könyveket. Vízet hozott. Virággal rakta tele az ablakot. Amikor mindent elrendezett, kedvesen bókolt, mint ahogy a német városi dáma-k szoktak.

— No kelves bátyám, készen áll a kamarája. Érezze jól magát benne! A vacsora hét órákor lesz. Majd Honka kopogni fog, ha tálalunk. Most nekem a konyhába kell mennem. Tizenkét ember számára főzök én.

Megcsörgette a kulcsait és eltűnt, mint valami tündér. A két ifju mosolyogva nézett utána.

— Te Bálint! Marikán meglátszik a városi módi. Falun nem látni ilyen kedves teremést.

— Bizony, igazad van, Péter.

A vacsora igen kellemesen folyi le. Dávid mesteren látszott, hogy örül a két szép fiatal diáknak. A fiai helyén ültek az asztalnál. Még Johann, a legöregebb legény vacsorázott velük. Ezt a legényt a messzi Kölnből hozatta Dávid uram. Ez értette a legfinomabb színes bőrök kikészítését. A drága topánkák, könyvtábláknak való bőrök mind a Johann kezéből kerültek ki. Két arany volt a havi fizetése. Nagy pénz! De megérdemelte.

Vacsora után lefeküdtek. Pétert nyomban utóérte az álom.

Bálint sokáig nem tudott elaludni. Szilasra, apjára gondolt. Életben maradt-e? Hej, nem ilyen szomorúnak gondolta ő a losonci utját! Milyen örömmel gondolt mindig erre az utra és ime, mennyi szerencsétlenség, bu és bánat érte néhány nap alatt! Mi lesz vele, az apjával, szegény Magyarországgal.

Réggel Dávid uram ünneplő ruhájában várta a két deákot. Reggeli után megindultak. Átmentek a hidon a piactéren álló templomba. A templom tele volt deákkal. Az első padban hét tekintélyes férfi ült. A kollegium professzorai. Mise után a diákok sorba állottak és megindultak az Apátfalva felé haladó u'on. Erős köfalhoz értek. A kollegium kertje volt az.

A kollegium maga nagy egyemeletes épület volt, sárgára befestve. A kapuja észak-

kelet felé nézett egy kis ligetecskére. Azontul az ut Apátfalva felé vezetett.

Dávid uram beállított a kollegiumba a két legénnyel. Fölmentek az emeletre. Illendően bekopogtattak a kancellária ajtaján. A kissé homályos teremben akkor már ott üldögélt négy professzor. Busbak István, a kis kezdő diákok professzora. Honti Ádám, grammatikus. Vietoris Ferenc doktor, a geográfia és história professzora. Pataki Gerzson, a matematika, fizika magistere. Pataki uram derék, negyvenhárom esztendő férfi volt. Deresedő hajja. Hangosan, határozottan, szinte katonásan beszélt és közben a karjával gesztikulált.

— Privitzky doktor urat keressük.

— Ott ül magában, az ablakmélyedésben, az íróasztala mellett.

Odaléptek eléje. A kis, kopasz koponyájú emberke fölneézett az írásáról.

— Mi a kívánságuk?

Dávid uram előadta a kérését. Két diákot hoz, akik a kvadriviumot akarják frekventálni.

— Ugy? Tudnak a dominusok írni, olvasni? Értenek latinul?

— Igenis.

Majd meglátjuk. Professzor urak, jertek ide, kérlek. Examináljátok meg ezt a két dominust. Falusi paptól tanultak eddig és a kvadriviumot szeretnék hallgatni.

Honti Ádám rögtön maga elé hívta a két diákot. Könyvet adott Ralint kezébe. Bálint rögtön ráismert. Ovidius versei voltak a könyvben, kézzel írva. Rögtön olvasta és magyarul elmondta, amit olvasott.

Péter a kezébe se vette a könyvet. Kivülről mondott el egy Horatius ódát.

Honti uram fölkel a helyéről és a ductorhoz lépett, aki kérdezni kezdte őket. Minden kérdésre megfelelték.

— Megpróbálhatják dominusok a tanulást, — mondá Privitzky uram. Egy hónap alatt elvállik, tudnak-e együtt haladni a studiózusokkal? Menjenek itt az emeleten a hatos számú klassziszba. (Folytatása következik.)

Hogyan csinálják a ceruzát?

Nehogy valaki azt gondolja, hogy a ceruza úgy terem, mint a sárgarépa, hát elmondom, hogyan készítik.

Az a fekete fényes föld, amivel a vas-kályhát fényesítik, grafit. A grafitot bányászok szedik ki a földből, éppen úgy, mint a vasat, az aranyat, az ezüstöt.

Azt már réges-régen észrevették az emberek, hogy a grafittal írni is lehet. Eleinte olyan kis pálcákat faragtak belőle, mint amilyen a palavessző és így irtak vele. De így az a hibája volt, hogy könnyen törött és bepiszkolta az ember kezét. Ezelőtt valami négyszáz esztendővel kezdtek a grafitot fa közé ragasztani és ezek voltak az első ceruzák.

De nagy fáradsággal járt ám akkor a ceruza készítése. A grafitot vékonyka pálcákra kellett fűrészelni, s hatszor is eltörött, míg egy arasznyi hosszúságú pálcikát tudtak belőle csinálni. Ekkor már nem piszkolta a kezét, de még mindig könnyen törött, és könnyen is törődött.

Próbálták aztán azt is, hogy porrá őrlik és gyantával, enyvvel, halhólyaggal keverik, de egyiktől se lett jobb a ceruza.

Végre ezelőtt száz esztendővel egy Konté nevű francia iparos azt próbálta meg, hogy egy kis agyagot vegyített a grafit-porba. A grafit így olyan nyúlóssá változott, mint a tézsza, lehetett metszeni, vágni vékony pálcákra s nem törött többé úgy faragás közben, mint azelőtt.

Ettől fogva megjavult a ceruza. Most már mindenféle keménységben tudják készíteni. Amelyik ceruza a legkeményebb, abban van a legtöbb agyag.

A ceruza fáján is javítottak: rendszeren cédrusfából hasítanak a ceruzának foglalatot. A cédrus könnyen és egyenletesen faragható és illatos is.

A ceruza fájának hasítását, simítását és fényesítését gépek végzik. Minden ceruzának a fája két darabból van. Az egyik darabba négyszögletű keskeny árkot vájnak géppel: beleenyvezik a grafitzálcáskát s a másik darabbal befödik.

A színes ceruzákat festékekből gyártják.

Budaepst.)

Mindentudó Gergely.

Katókát megoperálják.

(Öcsike levele nagyapókához).

Édes nagyapókám, én hála Istennek jól vagyok, melyhez hasonlót kívánok nagyapókának (és nagyanyókának!) is, nemkülönben jól haladok a franciában is, melyhez hasonlót nyomban hiába kívánok magának, nagyapóka lelkem, mert tudom, hogy maga már nem vesződik tanulással. Elég az, hogy jár hozzánk egy francia gyermekhűség, abban olvastam egy pompás történetet, gondoltam, átültem magyarba, hátha nagyapó jónak találja s közli a Cimborában.

Hát, úgy szól a történet, hogy volt egyszer egy kis lány, akinek Katóka volt a neve, s aki éppen olyan nyugtalan vérű gyermek volt; amilyen én is voltam elemista koromban. Ez a Katóka külföldön az öreg dadának, a Máli néninek tört sok borsot az orra alá. Máli néni roppant ijedős természetű volt, s Katóka mindig azon törte a fejét, hogy mivel ijessze meg szegényt. Hiába intették a szülei, a testvérei, hagyjon békét a jó öreg dadának, Katóka nem fért a bőrében, s egyszer kaptafogta magát, amikor Máli néni harisnya stoppolásba volt mélyen elmerülve, melléje lopódzott s a fülébe kiáltotta: Jajj, dada lelkem, szaladjunk, jönnek a farkasok! Nosza, felugrott a dada, szaladt esze nélkül a kerten át.

— Hová szalad, dada? kérdezte a kertész, aki éppen a virágokat öntözte.

— Jajj, jajj, jönnek a farkasok!

— Jönnek a majd megmondom mik, kacagott a kertész s megállította a dadát. Ezzel, ugy-e, Katóka ijesztette meg? No, majd megjavítom én Katókát, csak bizza rám.

Mindjárt jött is Katóka nagy kacagva, de bezzeg forkára fagyott a kacagás, amikor az öreg kertész rémülten összezsapta a kezét: Jézus Mária, szent József, mi van a maga forkában, kisasszony!?

— Az én forkomban? Mi volna? Semmi!

— Mutassa csak!

Katóka kinyitotta a száját, jó hangos á-t mondott s a kertész szinte hanyatt esett ijedtében.

— Nézzen be maga is, dada lelkem! Nem akarok hinni a szememnek: a kisasszonynak macska van a forkában!

— Macska!? Jézus Mária! sikoltozott a dada — csakugyan macska! Látom a fülét!

Nosza, kézen ragadta Katókát a dada, szaladt be a házba nagy jajgatással. És ebben a szörnyű helyzetben nem volt otthon sem a papa, sem a

mama, csupán Lackó, Katókanak a nagy diák bátyja meg Lili, Katókanak a diák néne.

— Addig is, amíg doktor jönne, hadd nézek be a forkodba, Katókám, doktorkodott Lackó. — Mondjad: á!

— Á-á-á!

— Hát persze, hogy macska van a forkában, mondta Lackó s közben lopva a dada meg Lili fele kacsintott. No, kicsikém, most szépen lefekszel a dívánra, Lili befogja a szemedet, hogy meg ne undorodjál attól, amit nemsokára látni fogsz, én meg szépen kihuzom a cicát. Csendesen! Egy pissenés se legyen!

Mondjam, ne mondjam, ha nem mondom is, nagypóka lelkem, maga mint sokat tapasztalt ember bizonyosan tudja, hogy Katóka forkában nem volt macska (ugyan, mit keresett volna ottan?) de gondoskodott a dada arról, hogy legyen: egy cicát a Lackó kezébe tett, aki lobogtatta, mint valami zászlót: ahol, a cica! Mondjam, ne mondjam, ha nem mondom is, nagypóka lelkem maga úgy is

tudja, hogy a történet ezzel végződik: Katókából jó kis leány lett, többet sohasem ijesztette az öreg

dadát. Aki nem hiszi, járjon utána s holnap Katóka meg a cica legyen a vendége.

(Kisbacon). A másolat hitelességül: Elek nagy p

Mivel világítottak régen?

(Irtá: Béla bácsi).

Réges-régen az emberek életmódja egészen másképen volt berendezve. Mert az ember nem rendelkezett eleinte semmi mesterséges világító eszközzel, s így csak addig tudta a maga munkáját folytatni, míg természetes örökös fényforrása, a Nap világosságot szolgáltatott neki. Az ősember első mesterséges világító eszköze egy gyantás fa, a szurokfáklya volt, melynek fényével barlanglakását megvilágította, s egyben falán a vadállatokat is távoltartotta magától ennek a segítségével.

De már az egyiptomiak, föníciaiak s más keleti népek, továbbá a rómaiak és a görögök ismerték az olajlámpát, amely hosszú századokon volt az emberiség egyedüli világító eszköze. A rómaiak olajlámpája az emberiség általános világító eszköze volt egészen addig, míg a 12-ik században feltalálják a fagygyufáklyát és a 13-ik században a fagygyugyertyát. De érdekes feljegyzés a régi kor pislogó olajlámpásairól, hogy míg a lámpa díszes kiállítására nagy gondot fordítottak, valóságos művészi kivitelű lámpákat állítottak elő, addig a lámpa világító felhatalmas szerkezetére nem fordítottak semmi gondot. E tekintetben a kor haladó fejlődését nem

látjuk. A lámpák csak pislogtak, füstölögtek s a legkisebb szellő meglöbögte őket. Az olajlámpákban az északi országokban bálna-olajat égettek, délen pedig oliva-olajat. A 18-ik század köze óta azután repce-olajat használtak.

A fagygyugyertyák eleinte nem igen terjedtek el, mert igen drágák voltak. Ugyanez volt a sorsa a fagygyugyertya után nemsokára használatba jött viaszgyugyertyáknak is. Ezek még drágábbak voltak, úgy, hogy csak a 15-ik században lettek a viaszgyugyertyák annyira olcsóbbak, hogy nemcsak a gazdag emberek világíthattak velük, hanem a polgárság is.

A lámpák technikai tökéletesítésében nagy eredményeket hozott a 18-ik század és a 19-ik század eleje. A 18-ik század utolsó éveiben már a lámpaüveg is használatos lett, mely nagyban fokozta a lámpa világító erejét, megszüntette, vagy legalább is mérsékelte a láng lobogását és füstölését.

Az elmúlt 1925. esztendő jubileumi évforduló volt a világítás történeti fejlődésében. Ugyanis száz évvel ezelőtt, 1825-ben találta föl egy Franchot nevű technikus a csavarral szabályozható lámpaszerkezetet. Így az olajlámpák elég tökéletesek let-

tek, amennyiben már előbb, 1790-ben feltalálták az olajnak finomítását.

De az olajlámpáknak lassanként kezdett beaknonyodni, amikor feltalálták a gázvilágítást, ami szinte „forradalmat” jelentett a világítás tökéletesítése terén, bár általánosan csak lassan kezdett elterjedni, hiszen tudjuk, hogy a gázvilágításnak csővezetékekre van szüksége, melyen egy központi telepből mindenüvé elvezetik a világító gázt a lakásokba és az utcai lámpákba. Londonban 1814-ben gyújtották meg először az utcai gázlámpákat, Berlinben 1826-ban. Budapesten 1850-ben.

Ki gondolná, hogy a manapság gáz- és villanyvilágítással nem rendelkező városokban és falvakban leginkább elterjedt világító eszköz: a petróleum lámpa csak nagyon későn lépett a világítási anyagok és eszközök sorába. Amerikában 1845.-ben véletlenül fűttek először olyan helyen, hol ma a világ leggazdagabb petróleumforrásai vannak. Nemsokára ezután Galiciában is felfedezték a petróleum forrásokat. — A petróleum világítás általánosan 1859-től számítva kezdett mindenütt elterjedni.

Utóljára maradt a felfedezések terén a mai legelterjedtebb világítási eszközünk egyike: az elektromos lámpa. A 19.-ik század utolsó évtizedeiben, az 1877.—1879.-es években kezdte meg az elektromos izzólámpa és ivilámpa diadalmos, hódító útját. Ez a hódító út ma már bámulatos elterjedtségre ágazott szét, s valóságos fündöklő fényárt varázsolt az emberiség számára a pislogó olajmécses helyébe. A mi napjainkban pedig a gáz- és a villany nemes technikai versenyre kelve, igyekeznek valóra váltani a nagy német költő, Goethe, a halálos ágyán mondott utolsó szavait: „Több világosságot.”

(Nagyvárad).

A kolduló dervis.

Apró unokáinak meséli ELEK NAGYAPÓ.

Egy dervissel, vagyis török kolduló barátal történt, amit most elmesélek. Jó napja volt a barátnak, mert egy kegyes szívű embertől kecskét kapott alamizsna fejében. Minthogy a kecske folyton ug-rándozott, a hátára vette s úgy vitte haza felé. Éppen arrafelé járt három csavargó s hogy meglátták a dervis hátán a kecskét, összenéztek s összesúgtak: Ók bizony majd elcsalják a kecskét:

Nosza, az egyik csavargó elejébe került a barátnak s mondta neki:

— Ugyan bizony, nem szégyelled magadat, hogy szent ember létedre kutyát viszel a hátadon?

— Talán bizony megvakultál? — förmedt rá a barát. Nem látod, hogy kecske ez s nem kutya?

— Az ám, rosszul láttam, — mondotta alázatosan a csavargó. Bocsáss meg, szent ember!

Alig ment egy hajításnyira a barát, elébe került a második csavargó:

— Ejnye, ejnye, szent atyám, akár-milyen kedves volt életében ez a borjú neked, mégsem illik, hogy most a hátadra vedzed. Hogy vihetsz döglött állatot a hátadon?

De már erre szörnyen megharagudott a dervis. Rákiáltott a csavargóra:

— Megvakultál, hogy az eleven kecskét döglött borjúnak monddod?!

— Óh, óh, bocsáss meg, — kérte a csavargó. Csakugyan rosszul láttam.

Tovább ment a dervis, de alig haladt egy hajításnyira, most meg a harmadik csavargó került elejébe.

— No, sok országot, világot bejártam, de még ilyet nem láttam, kiáltotta, hogy szent ember szamarat vigyen a hátán!

De már ez a többenél is több volt. Most már csakugyan megijedt a szegény barát: Hátha a gonosz lélek a kecskébe szállott s azért látják hol kutyának, hol döglött borjunak, hol szamarának? Ledobta a kecskét, hogy nagyot nyekkent, aztán futott veszettül. Vissza sem nézett. Bezzeg, hogy az éhes csavargók lefűlelték a kecskét s megették.

[Kisbacon]

Muki kalandjai.

Irla: INCZE FRIGYES.

Muki keresztelése.

Amint lassan megbizonyosodtunk, hogy nálunk marad, elhatároztuk, hogy megkereszteljük, ne nőjön pogányul. Hogy hozzánk került, rá a második vasárnapra mama beleegyezésével összehívtuk barátainkat, s mivel keresztmamára is szükség volt, barátnőinket. Össze is gyűltek vagy tizenketten. Nővérem erre az alkalomra szép ruhát csinált Mukinak és felöltöztette, mint egy deli huszárt piros, sujtásos magyar nadrágba, világos kék atil-lába, zsinórral, gombbal gazdagon ellátva, szép huszár csákó a fejében. A sarkantus csizmát harisnyával pótolta, mama pedig gazdag lakomával várta a keresztelő társaságot. De már a keresztelési előkészületek alatt összevesztünk a komaság felett. Mindenik keresztapa és mama akart lenni.

Mama alig tudta a zavart elsimitani, az ellentéteket kiegyenlíteni és a szerepeket szétosztani. Végre is egy kedves kislányka lett a keresztmama és Bandika a keresztapa, én és nővérem a szülőket helyettesítettük. A keresztelés megtörtént szabályszerűen, azaz vízzel leöntöttük a fejét és a »Muki« nevet adtuk neki, mint amelyet már ismert is, mivel az első perctől kezdve annak hívtuk. Mukink, aki már akkor szabadon járt-kelt a szobában, meg volt szelidülve, a keresztelési eljárást elég nyugtalanul fogadta, s ugyancsak meggyült volt a baja vele a keresztmamájának, de azért jól megjegyezte magának, s amint alább látni fogjuk, alkalmas pillanatban meg is ismételte.

Ugy a keresztelés után három hét múlva a komatársaság ismét együtt volt nálunk, mert Muki nemcsak a mi, hanem az egész társaság kedvence lett. Vigan telt az idő, Muki rendkívül sok gyönyörűséget szerzett a társaságnak, ki nem fogyott a bohóságokból, a komédiából. Negyon megtetszett keresztmamájának nagy, másfél éves gyermek nagyságu, gyönyörű babája. Egész délután arra törekedett, hogy magához kaparintsa. Klárika el is határozta, hogy Arankát, — úgy hívták a babáját — hozzá adja feleségül. Nagy tervekkel készült a lakodalmra. Azonban oly

körülmény jött közbe, mely e szándékától egyelőre elállította.

A társaság uzsonna után bevonult a másik szobába; pillanatra megfélekedtünk Mukiról. No, hiszen, ha meg, ő nem bánta, — fel is használta az alkalmat, hogy Arankát magához ragadhassa. Még jó szerencse, hogy ki az udvarra nem járt, mióta nálunk van, így nem szökhetett meg ezuttal vele, mint ahogy később, ahogy majd látni fogjuk, megtette.

Amint észrevette, hogy a szobában nincs senki, odasompolygott az Aranka babához, aki a gyerekasztal mellett ült kis székben, s ölébe kapta, mint a keresztmamájától látta. Kezdte a haját cirógatni, simogatni, miközben a fűrtök körmei közé akadtak és meglehetősen össze-vissza cibálta-borzolta a gondosan megfésült és szalag közé font haját. Majd a ruháját igazgatta meg, de úgy, hogy nem volt benne köszönet: ide-oda huzogatta, kigombolta, begombolta, kioldozta, bekötözte, persze, egészen ellenkezőleg, mint volt s mint kellett. Most elkezdte himbálni, altatni, becézni éppen mint a keresztmamájától látta. Majd eszébe jutott a keresztelés.

No, szegény Aranka! Volt, ahogy volt dolgod eddig, most másként lesz. Vagy voltál eddig megkeresztelve, vagy nem, most meg leszel!

Muki szépen a karjára ültette, majd fogta a kezeügyébe akadt csészét, mely majdnem tele volt kávéval, (valamelyik vendég gyermek nem itta meg) fogta a csészét s tartalmát Aranka fejére öntötte. Simogatta, csititgatta, mint keresztmamája tette vele, amikor kereszteltük és nem akart nyugodtan megállni a keresztviznek. Addig simogatta, hogy a kávé végig mázolta a baba képén, ruháján, úgy, hogy egész maszat lett a drága ünnepi ruha. E munkája közben belépett Zsuzsi szolgáló a szobába, hogy az uzsonna maradékot összeszedje. Amint meglátta a Mukit, rákiáltott, mire az ijedtében babát, csészét elejtve, hanyat-homlok elrohant, de mert más ajtót nem talált nyitva, a babaszekrénybe huzódott meg. A zajra bejöttünk mi is, mama is a szobába.

Gyönyörű kép tárult elénk: a baba a földön nyakig kávéban, haja összekuszálva, kávézva, ruhája tönkre téve. Szőnyeg, asztalterítő, szék mind csupa kávé. A baba feje az esés következtében megrepedt. Klárka úgy elkéseredett, hogy alig tudta a mama némileg megvigasztalni. Nem is nyugodott addig meg, amíg ő is meg nem cibálta a Muki fejét: «Nesze, hogy

eszit neted?» Aztán: «Azéjt szem adom hozzád Ajantát, josz Muti!»

El is maradt egyelőre az esküvő.

Hogy Muki urfi ezuttal alaposan ki nem kapott, nekünk öcsémmel kettőnknek köszönheti, mert kézzel-lábbal, sirással megvédelmeztük.

(Folytatása következik.)

Az Arpádkorabeli gyerekek

— GÁRDONYI GÉZA írása. —

Ezelőtt ezer évvel nem úgy éltek ám a magyar gyerekek, mint mostan.

Ti talán azt gondoljátok, azok is pelyhes ágyban aludtak, kávéf reggeliztek, nyáron árnyékos szobában, télen kályha mellett.

No, bizony, nem.

Ha az a csuda történnék, hogy ezer esztendő visszafordulna az idő kereke és ti mintegy álomból felébrednétek, bezzeg eldámulnátok, hogy hol vagytok. Se ajtó, se ablak. A világosság egy függőyszerű nyíláson árad be, Kívülről kúrtszó hallatszik, meg valami furcsa csörgés.

Ahogy körültapogattok, látjátok, hogy se dunyha, se paplan. Egyiktek puha farkasbőrrel van letakarva, másiktok vadmacskabőrrel. Azt kiáltjátok:

— Mama!

Erre bedugja a fejét a sátornyíláson az, akit hívtek és azt mondja:

— Miért szólítasz engem mamának, mikor édesanya az én nevem. Mit akarsz, kis fiam?

— Kávéf kérek.

— Kávéf? Mi az a kávéf? Soha híréf se hallottam. Tejet szoktál te enni, fiam, jó friss tehéntejet. Mosza, ugorj ki csak a vacokból. Mosdjál szaporán, aztán fel a lóra: előbb nyargalj egyet.

Mert abban az időben a gyereket hat éves korában nem az iskolába küldték, hanem a ménesbe. Aki már hat éves volt, annak úgy kellett lovagolni tudni, mintha odanőft volna a ló hátára.

Amikor már jól kimelegedett a nyargalásban, tejet ivott, amennyit csak bírt. Aztán megint vissza a lóra. Ijjat a kezébe, A fanitóember kivette őket a tábor végére s ott célba löftek, dárdát hajítottak, fakarddal viaskodtak. Ez volt akkor az iskola.

Bezzeg jól esett utána az ebéd. De délután még nem volt vége a tanulásnak. Akkor a fáltos sátorába kellett menni,

A fáltos pap volt. Maga köré ültette a gyerekeket és így tanította őket.

— Látjátok-e a napot? A nap az öröktüzű. Az egész világnak ez ad meleget, meg világosságot. A napot az Isten teremtette. A földet, a fát, a virágot, mindent ő teremtett. A mi Istenünk szeret bennünket. Ő vezetett ki bennünket Ázsiából. Ő van velünk a csatában.

Azután éneket kezdett. A kicsinyeknek meg kellett tanulni. Az ének az Istenről szólt, a magyarok Istenéről, aki vezet a népét és szerencsét ad neki.

A magyar gyerekek azután megint lóhátra kellett ülnie. Kétfelé osztottak mostan. Az egyik csoport zöld ágat tűzött a süvegére, ez volt az ellenség. A másik csoportnak be kellett ezt kerítenie, dombok alatt meglepnie, szétszórnia.

Igy tanultak harcolni.

A leányok persze a sátorok között maradtak az anyjuk mellett. Ők sütni, főzni, varrni, meg fáncolni tanultak. A szőnyegkészítés, himzés, ruhafehérítés általános munka volt délutánonkint.

Mikor aztán a tábor fölkerelkedett, a nők szekerekre ültek, a gyerekek meg a szekerek mellett lovagoltak.

A tízenöt éves gyermek már az apja mellett nyargalt a csatában és erősen nyilazott az ellenségre. Csak amikor birokra került a harc, akkor vonult hátrább.

Kemény idők voltak azok a gyermekeknek is. A honfoglalás nagy munkájában nem egy hős gyermek vére ömlött erre az édes anyaföldre.

De ha ez nem így történt volna, nem is alhatnánk most pehellyel fölőft ágyban és nem szánogafnának a magyarok az édes anyaföld kebelén.

(Eger.)

Elek nagyapó üzeni :

Judovics Miklós, Nagyvárad. Igen örvendek, hogy annyira tetszett neked a Cimbora karácsonyi száma. Annak is, hogy igen tetszett az En Könyvtáram első füzeté: a Kisbaconi tő léteket Hiszem, hogy ennek a könyvtárak löbbi füzetéi is tetszeni fognak. — **Huszár Jóska és Károly, Abafája.** Amint láthatjátok, megjelent a Károly beszámolója is, mégpedig az első osztályba sorozódott. Remélem, gyakran kapok tőletek levelet. **Berger Béla, Nagykároly.** Számon tartom ígéreteidet, hogy ezután szorgalmas levélíró leszel. Hogy a „Támás érdeklődik” tetszik neked legjobban, ezt természetesnek találom, hiszen már negyedik gimnázista vagy. Nem lehetetlen, hogyha Szatmárra megyek, majd kiszállok Nagykárolyba is, a nagy Kőlesey híres városában. — **Paál Elek és József, Székelykeresztúr.** Meg vagyok elégedve a bizonyítványokkal, de még azzal is, hogy Józsi, kijárván a negyedik gimnáziumot, keresk dő tanonc lett. Bárcsak minél többen mennének a kereskedői és iparos pályára. — **Bartók Kató, Nagyenyed.** Az árvíz nem csak a jegel vilte el nálatok, hanem elvitte sok szegény embernek a házáat is, a házával a boldog karácsonyát. Valóban hálát adhatok a jó Istennek, hogy nektek jó karácsonyotok volt, mert az a gyal sok mindent hozott, játékok is, meg hasznos dolgok is. Vilt az a jó angyal anyukának is egy terítőt, apukának egy óratartót, s amint írod, nagyapóról sem feledkezett meg, mert hozott egy új Cimbora előfizetést, hogy kit, azt azonban nem írod meg. No, de majd kitudódik, ha bemutatkozok. — **Debítky Miska, Marosvásárhely.** Igen szépen írod le a karácsonyi estét. Ha nem torlódtak volna össze oly nagy mé lékben az üzenetek, bizony leközlőném ezen a helyen, hadd gyönyörködjenek benne mások is, ne csak én. Egyet azonban kiemelek így is belőle, ami a te jó szivedre vall: minden gyermeknek olyan szép karácsonyt kívánok, mint amilyen a tied volt. — **Gergely Győző, Vizakna.** Elhiszem neked, hogy sokat kell tanulnod a nagyenyedi Bethlen kollegiumban, mert, ugye, te is elhiszed nekem, hogy most minden iskolában sokat kell tanulni. De ha még oly sokat kell is tanulnod, azért csak a fogással nagyapónak, mert nem hangsúlyozhatom eléggé, hogy a levélírás igen fontos kiegészítője az iskolai tanulásnak. **Szopkó Lili, Newyork.** Nagy örömet szereztél a leveleddel, mert bár angol iskolába jársz, de azért nagyon szereted a Cimborát, olvasni és beszélni jól tudsz magyarul, s amint látom, az írásodban is alig van hiba, az is csak jelentéktelen. Szóval: szívelelétekel magyar maradtál a messze idegenben is. Vajha, példát vennének tőled az Amerikában élő magyar gyermekek. Hogy a küldött dollárral meddig van kiegyenlítő az előfizetés, erről majd a kiadóbácsi értesít. Ugyan pótolja a múlt évi. 27., 28., 37. és 38. számot. — **Rosenfeld Pista, Arad.** B zony, nemcsak neked, hanem a löbbi unokáknak is tetszenek Öcsike „nadselű” gondolatái. Örvendek, hogy tetszett neked a „Rókáné komámasszony libát szállít a hadseregnek” c. könyvem is. Azt igen helyesen teszed, ha szabad idődben a lombfűrészelésben gyakorolod magadat. — **Ruff István és Károly, Tasnád.** Intézkedtem, hogy január 8-tól kezdve Nagyváradra küldjék nektek a Cimborát. egyben pótolják a 43., 47., 48., számot. Póllőrejtvényetek meg-

fejtése idejél multa, mire sor kerülhetne rá. Hogy a löbbi rejtvényetek mikor jelen meg, azt bizony magam sem tudom, mert a nyomdában rengeteg sok rejtvény vár megjelenésre. — **Szentkirályi Sárika, Kolozsvár.** Igazad van abban, hogy egyik-másik rejtvény hibás volt, de lám, mégis megleptek, miért dicséretet érdemelsz. Még nagyobb dicséretet érdemelnél, ha hosszú levelet ínál nagyapónak. — **Buck Vera, Nagylak.** Ugyanazt üzenem neked is amint Szentkirályi Sáríkanak üzentem. **Zsifkovits György, Temesvár.** Nem értem a levelednek azt a részét, amelyben azt írod, hogy a Cimborát már három hónapja nem kapod s a nyári szünetben csak minden hónapban kaptál egy lapot. Csudálom, hogy azonnal nem reklamáltad meg a hiányzó számokat, most aztán kérdés, hogy a kiadóbácsi tudja-e pótolni valamennyi számot. Ugyanis neked a 28–39 s 41–49. szám hiányzik. A kockarejtvényed oly apró belűs, hogy nem tudtam elolvasni, a másik rejtvényed pedig igen nehéz, ezt aligha fejtenék meg olvasóársaid. — **Sándor Erzsike, Nagyszében.** Arra használtad fel az arany szabadságot, hogy levelet írjál kedves ismerőseidnek s köztük nagyapónak. Hál bizony, ideje volt, hogy életjelt adj magadról. Remélem, ezután szorgalmasabban írsz, mert nem mondhatom elégszer, hogy a levélírás egyik fontos kiegészítője az iskolai tanulásnak. **Páska Judit, Hídalmas.** Még egyszer majd küldök, hogy Hídalmas nem Erdélyben, hanem Olaszországban van, mert nálad az árvácska nem csak bimbózik, de egy ki is nyílt, aztán van egy nagy bokor fehér ibolyád, tele bimbóval, s mindjárt küldesz is egy árvácskát, egy százorszépet és egy ibolyabimbót nagyapónak. Örömmel látom hogy több jó könyvet hozt neked az anyukád s ezenfelül még kézinyomdát is. A felu térképét kifelejtetted a leveledből. Mamukádnak és nővérednek tolmácsold viszont jókívánságaimat. — **Papp Árpád, Nagyszében.** Te, ugye látszik, folvastad a Pásztorlüz karácsonyi számát, amelyben azt írtam magamról, hogy sohasem kívántam megamnak más címet, mert minden cím közt legszebb ez a cím: „Író.” Te azonban nem értes ebben velem egyet, mert a borítólelőn „Öfelségének” titulálsz. Köszönöm a meg nem érdemelt és nem kívánt kiütetést, mert minden esetre irántam való szeretetre vall. — **Hirsch Gizi, Babu és Nusí, Petrozsény.** Írtam a kiadóbácsinak, hogy mielőbb küldjék el nektek a nyert könyvet. — **Ridval Vilmosné, Szászváros.** A levelezőlapot elintézés végett továbbítottam a kiadóhívatálnak. Meleg üdvözlét. **Vasas Béla, Nagyvár.** Azért nem írtál olyan sokáig, mert sokat kellett tanulnod, hogy szüleidnek örömet szerezzél jó bizonyítványoddal. Sokszor annyit volt a tanulnivalód, hogy anyukád Cimborát hamarabb olvasta el, mint te, mert ő is örömet talál benne. Ha nem írnád is, tudnám, milyen volt a bizonyítványod, oly sok könyvet kaptál karácsonyra. S ezen felül még egy százhusz éves hegedű is, ezt közösen kaptátok Nelly testvéreddel, aki szintén tanul hegedűlni, s a könyvekben ő is örömeit találja. A zsebpénzeteiből ti is megleptek a szüleiteket, de legnagyobb örömetek lett a ti édes kis Mancsi hugotok boldogságában, amint a karácsonyában gyönyörködött. Vége végig nagy gyönyörűséggel olvastam szépen, gondosan megírt, meleg és hálás szívre valló leveledet. Kedves szüleidnek tolmácsold viszont meleg üdvözlémet. — **Klinger Péter, Nagyszében.** Végre a jó Isten bátorságot

adoll" neked arra, hogy írjál nekem, mert eddig csunya irásod miatt nem mertél írni. Nem találok ugyan csunyának az irásodat, de természetesen, lehetne szebb is, ha gyakran írsz nagyapónak. Örömmel látom leveledből, hogy a Mária Terézia alapította magyar iskolában igen jó bizonyítványt kaptál karácsonyra és sok minden szépet kaptál az anyagtól is. A betűrejtvény d ismerős ujal eszelj ki. — **Biró Lajos, Kolozsvár.** Sajnálatomra, a verset nem közölhetem, mert az bizony igen gyengécske. — **Frank Margitka, Nagykároly.** Ha még nem kaptad meg a nyert könyvet, kiálls által Szatmárra a kiadóbácsinak, s majd elküldi. Igéretted, hogy ezután szorgalmasabban írsz, számon tartom. — **Babcsák Huska, Betfien.** „Tökmag Ófelsége” című könyv nincs. Ha a „Hires Erdélyi magyarok” két példányban van meg, szépen küldd vissza a kiadóbácsinak az egyiket, s más könyvet kapsz helyette. A névrejtvényed sorra kerül, a találóskérdés régi jó ismerős. — **Diola Anna, Székelykeresztúr.** Sajnálatlál látom leveledből, hogy szomorú volt a karácsonyotok, mert bátyádnak a betegsége miatt el kellett utaznia Kolozsvárra. Örömmel látom azonban, hogy már jobban van, s remélik a legjobbat: annál szebb és boldogabb lesz a következő karácsony. A kiadóbácsi, ha van belőlük fölösleges példány, pótolja a 8., 20., 21., 23., és a 30. számot. — **Zöld Marika, Gyulaféhevár.** Klára utolsó karácsonyfája, valóban igen szép történet, nem csuda, ha tetszett neked. Örvendek, hogy most már te is szereted a Tamás érdeklődiket. Méltán szereted, mert nemcsak érdekesek ezek a párbeszédek, de igen tanulságosak is. — **Ince Etelka, Sepsiszentgyörgy.** Szívemből kívánom, hogy sikerüljön szép terved, hogy majd letehesd a vizsgát a budapesti zeneakadémián. Ha Isten oly szép tehetséggel áldott meg, azzal bizony élni kell. Ez nem csak a magad érdeke, mert kívánatos, hogy mennél többen szerezzenek dicsőséget a magyar névnek. Apuka versesrejtvénye sorra kerül, a mese is. Apukának és anyukának tolmácsold viszont üdvözetemet. — **Iff. Ince Frigyes, Sepsiszentgyörgy.** Az iskolában letörtöl padba ültettek, ahol nem lehet jól írni, azért gyöngye az irásod. Hát bizony, azt a padot megcsálhatnák, mert a letörtöl pad nemcsak az irásodra káros, de az egészségedre is. Azt a lovat, amelyet karácsonyra hozott neked az anygal, s amely szökik, ha huzzák, magam is szeretném látni. Látod, ezzel ki is mehetnél Hollandiába, ahová oly igen vágyakozol. — **Muzsnay Gabika, Székelyudvarhely.** Betegeskedés d miatt nem írtál eddig. Legyen vége a betegeskedésnek, s írd meg mennél gyakrabban nagyapónak. Rég, igen rég nem írt az édesanyád is. Kérdezd meg tőle, miért nem? — **Szász Jucika, Szépvíz.** Írtam a kiadóbácsinak, hogy ne a nagylalád nevére, hanem a hiedre küldje az újságot. — **Majorán Pál, Medgyes.** Annak idején válaszoltam neked, hogy megkaplam a rajzaidat s meg is dicsértem azokat. Rejtvényeid sorra kerülnek. — **Geiger Ilona.** Elfelejtetted, hogy hol és mikor kell a leveled. Pótold a következő leveledben. — **Fóris Béla, Zilah.** A leveledet megkaplam és a betűrejtvényedre sor kerül. — **Eiben Erzsike, Alvinc.** Igen ügyesen írtad le az alvinci árvizet, de hál' Istennek, már megszűnt az árviz, s nem volna értelme, hogy leközöljem a Cimbórában, aminthogy az ilyen tudósítás napl lapokba és nem gyermekujsgba való. A kiadóbácsi pótolja a 47. és 49. szá-

mot. — **Kohn Zsuzsika, Nagyvárad.** Beleg voltál és ezért nem írtál, Örömmel látom, hogy most már jobban vagy s a nyert könyvet is megkaptad. Az bizony könnyen megtörténhetik, hogy ha Váradra megyek, megátogallak. Hálha épen a Palace szállodába szállók. — **Láng Endre, Szilágysomlyó.** Nem volt elég az árviz, még a véres himlő is ellátogatott Szilágysomlyóra, ellátogatott hozzád is. Az ágykan irtd ezt a levelet is, meg a számrejtvényt is ott szerkesztetted. Sorra kerül. — **Ernst Médike, Székelyudvarhely.** Ha nem csalódom most találkozom e őször a neveddel. Remélem, szorgalmas levélíró leszel, mert látom első levélkédből, hogy melegsziöld gyermek vagy. — **Szilágyi József, Kolozsvár.** A nyári beszámolóddal lekésztél, de remélem, hogy a jövő nyáron nem fogsz lekészténi. Rejtvényeid jók, sorra kerülnek. — **Tima Endre, Zilah.** Szépen, hangulatosan írod le a karácsonyi ünnepeket. Valóban, megérdemelted a szép karácsonyfát. Rejtvényeid közül válogatok. Az adoma sorra kerül. — **Hammer Dávid, Pefrozsény.** A rajzaid ügyes másolatok, kettőt talán közlök is belőlük, de azt szeretném, ha önállóan, természet után rajzolnál. — **Szalay Judit, Borsa, Pozsony megye.** Mi mindent hozott neked a Jézuska! Alig győződ felsorolni. Igen örvendek a te örömödnék. Képelem milyen boldog volt édesanyád és Zsuzsika, hogy karácsony ünnepe haza mentél a pozsonyi zárdából. Amint látom igen jól érzed magadat a zárdában is, szeretted az apácákat, iskolatársaid nagy részével is jó barátságban vagy, s aminek különösen örvendek, nagyon szereted Virsik Mancikát, aki huga Virsik Máriának, a Cimbora kedves poétájának. Nem kell mondanom, mert ugy is tudom, hogy segítségére vagy Mancikának a tanulásban, ha olyan gyenge a zeme szegénykéknek. Csókold meg helyettem. — **Szalay Zsuzsa, Borsa.** Te is beszámolsz a karácsonyról, Jézuskának sok szép ajándékáról, s épen azt a könyvemtel kaptad, amely címében a te nevedet viseli. Mélyen meghatótt, hogy édesanyád kiment a temetőbe s egy pici karácsonyfát vitt Katókanak, hat gyertyával, mert éppen most karácsonykor lett volna hat éves Katóka. Ez a megható cselekedet is amellett bizonyít, hogy akiket szerettünk, azok soha sem halnak meg nekünk. Üdvözölöm édesanyádat. — **György Magdus, Gyergyóremete.** A gyergyószentmiklósi római katolikus polgári iskola első osztályába jársz, bennlakó vagy a zárdában, s a sok tanulivaló miatt nem írhattál eddig. Örvendek, hogy felhasználad a vakációt a levélírássra, de még inkább örvendek, ha az iskolából is írál néha-néha, mert újra meg újra mondom, hogy helyes beosztással, jut idő a levélírássra is. Az irásoddal különbben igen meg vagyok elégedve. Dicséretére válik az iskolának is. — **Fried Ilonka, Gyulaféhevár.** Pótló is sakkrejtvényed sorra kerül. A verselésben még gyakorlatlan vagy, ami nem csoda, de örömmel állapítom meg, hogy reményt kellő szárnypróbálgatás a „Karácsony éjszaka” c. versed. — **Zakariás Judit, Gyimesközéplak.** Most is sz először nagyapónak, de remélem, nem utólszor. Kívánatos, hogy minél gyakrabban írjál s gyakorold magadat a szép és helyesírásban. A rejtvényeket jól fejtetted meg. — **Boér Béla, Zalatna.** Lusta levélírónak mondod magadat, de remélem, hogy csak ócsárolod magadat, mert nem vagy te lusta. Ha pedig mégis az volnál, ezen lehet segíteni. Igen egyszerű a segítség: ne légy lusta. Írd mentől többet nagyapónak.

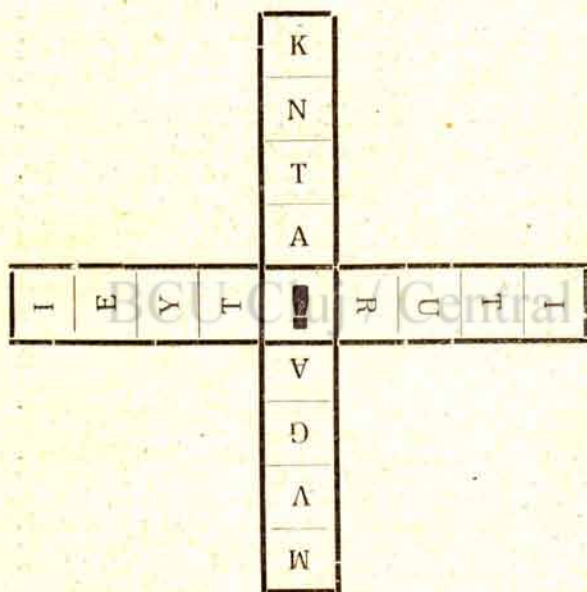

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!
 A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!
 A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Szélmalomrejtvény.

Beküldte: CSENGERI FERENCZ.

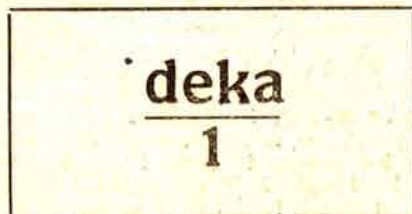
Régi felirat a Tufánkámen sírjából.

Beküldte: LADÁNYI TIBOR

Tzi. mbo. raleg. caed. vesch. eb. djer
 mecl. ap. ser. cestiel. ech. nagi. a. po.

Betűrejtvény.

Beküldte: HIRSCH GIZI, BABU és NUSI.

Póllórejtvény.

Beküldte: RADOS ISTVÁN.

— r zsi	— ó zsi
— á niel	— rr
— egy	— á ri
— rsova	— ál
— ó ra	— jtó
— ó ra	— á ndor
	— ió

E szavak kezdőbetűi egy nagy francia költő nevét adják.

ELKÉPZELNI SE LEHET szebb, jobb és olcsóbb könyveket a Hoffmann Ferenc ifjusági regényeinél. A MINERVA Irodalmi és Nyomda Műintézet Rt.-nál (Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 1.) ezekből a következők kaphatók darabonként 50 leierért:

1. Küzdelmek.	5. A Jóság diadala.
2. A tél birodalmában.	6. Frigyes és D. cl.
3. Viszontagságok a tengeren	7. Ehrlich Jakab.
4. A talizmán.	8. Nehéz idők.

Posta útján is megrendelhetők a pénz előzetes be-
 küldése mellett vagy utánvétellel.

CIMBORA

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajánii-Mare (Nagybaczó) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szatmár) Str. Cuza Voda 4.
 A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

Romániában évi 400 lei, negyedévenként 100 lei.
 Csehszlovákiában évi 80 csehszlovák korona, negyedévenként 20 csehszlovák korona.
 Magyarországon évi 144.000 magyar korona, negyedévenként 36.000 magyar korona.
 Ausztriában évi 112.000 osztrák korona, negyedévenként 28.000 osztrák korona.
 Jugoszláviában évi 200, negyedévenként 50 dinár.

Laplulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó rt.
 Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.